

นายอนันต์ วัฒนานิก

นายอนันต์ วัฒนานิก เป็นบุคคลที่คนทั่วไปยอมรับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องประวัติศาสตร์ของ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลงานเขียนในเรื่องที่เชี่ยวชาญมากมาย เผยแพร่ทั่วไปหลายเล่ม เกิดวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๘ ที่ตำบลอานาหารู จังหวัดปัตตานี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษา ประโยคครูพิเศษประถม (พ.ป.) ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ ๖๓ ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสะบารัง อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี บิดามีนามว่า หลวงสกลธานี (ชู้จ้าย) มารดามีนามว่า นางเม็กแห่ง บิดามีอาชีพค้าขาย ภรรยาของนายอนันต์ วัฒนานิก มีนามว่า อุบล มีบุตรธิดาด้วยกัน ๕ คน

นายอนันต์ วัฒนานิก เริ่มรับราชการในตำแหน่งครูประจำบาล ใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ที่อำเภอยะหริ่ง ต่อมาสอบคัดเลือกเข้ารับราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ตำแหน่งครั้งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุราชการ คือ ศึกษาธิการอำเภอยะรัง ได้เกษียณอายุราชการ พ.ศ. ๒๕๑๘ รวมเวลารับราชการในกระทรวงศึกษาธิการนาน ๔๑ ปี ปัจจุบันเป็นข้าราชการบำนาญ

การศึกษาค้นคว้าประวัติเมืองลังกาสุกะ เมืองปัตตานีของนายอนันต์ วัฒนานิก นั้น ได้ข้อมูลจากญาติผู้ใหญ่ก่อนไปรับราชการที่อำเภอยะรัง และเป็นแรงบันดาลใจให้นายอนันต์สนใจศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจัง เมื่อมารับราชการที่อำเภอยะรัง ช่วงที่มารับราชการที่อำเภอยะรังนั้น นายอนันต์ วัฒนานิก ได้ออกตรวจเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ พบซากโบราณสถาน โบราณวัตถุ เช่น เจดีย์ดินเผา กุฑู ซึ่งราษฎรขุดทิ้งไว้มากมาย จึงเริ่มค้นคว้าศึกษาโดยชวนเพื่อนครูในท้องที่ร่วมศึกษาด้วย โดยได้รวบรวมข้อมูลที่ค้นคว้าตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๑๘ รวมเวลานานถึง ๒๐ ปี

นายอนันต์ วัฒนานิก ได้เขียนผลงานที่ศึกษาค้นคว้านั้นออกเผยแพร่เป็นบทความสารคดี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๗ ในวารสารต่างๆ ทั้งในวารสารรัฐสมิแล ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วารสารเมืองโบราณ วารสารศิลปวัฒนธรรม และสารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ ต่อมาได้นำบทความและสารคดีเหล่านั้นมาพิมพ์รวมเป็นเล่ม อาทิ หนังสือเรื่อง “แลหลังเมืองตานี” เป็นหนังสือรวมบทความเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ประวัติศาสตร์ โบราณคดีของท้องถิ่น ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้พิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘ หนังสือเล่มที่ ๒ ชื่อเรื่อง “ประวัติเมืองลังกาสุกะ เมืองปัตตานี” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับผู้คนและบ้านเมืองในยุคแรกของแหลมไทย - มลายู จากเมืองลังกาสุกะมาเป็นเมืองปัตตานี พิมพ์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ หนังสือเล่มที่ ๓ ชื่อ “ประวัติเมืองหนองจิกและวัดมุจลินทวาปีวิหาร” ซึ่งเป็นหนังสือที่ทางวัดมุจลินทวาปีวิหารเป็นผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ หนังสือเล่มที่ ๔ ชื่อเรื่อง “อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พระราชพุทธิรังษี (หลวงพ่อดำ นนฺทโย)” เป็นหนังสือที่ทางวัดมุจลินทวาปีวิหารเป็นผู้พิมพ์เผยแพร่ ใน พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับร่องรอยพระพุทธศาสนาในเมืองปัตตานี และมีเรื่องเกี่ยวกับญี่ปุ่นบุกเมืองปัตตานีด้วย นอกจากนี้ นายอนันต์ วัฒนานิกกร ยังได้เขียนบทความที่ลงในวารสารต่างๆ อีกหลายเรื่อง แต่ยังไม่ได้พิมพ์รวมเล่มอีกมากมาย

นายอนันต์ วัฒนานิกกร เป็นกรรมการที่ปรึกษาของศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๕ เป็นต้นมา ผลงานที่ทำให้ก็คือ จัดหาเอกสารภาษาไทย - มลายู เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ตำนานเมืองปัตตานี ๒ ฉบับให้ศูนย์ฯ ได้แก่ เรื่อง “สยาเราะห์เกอรจันมลายูปัตตานี” (ตำนานเมืองปัตตานี เขียนโดย นายฮิรอนิม ชุกรี) ซึ่งเล่มนี้ศูนย์ฯ ได้พิมพ์เผยแพร่แล้วเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ อีกเรื่องหนึ่ง คือ “ตำนานเมืองไทรบุรี - ปัตตานี ฉบับพระศรีบูรุษรวบรวม”

นายอนันต์ วัฒนานิกกร ยังได้มอบโบราณวัตถุที่เก็บรวบรวมไว้ให้เป็นสมบัติของศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้ อาทิ พระเจดีย์ดินเผาแบบต่างๆ กระปุกเคลือบสมัยสุโขทัย ๒ ใบ ที่พบจากเมืองโบราณยะรัง กุญแจปูนปั้นประดับขุมประตูหน้าต่างเจดีย์เหรียญทองอาหรับ ๑ เหรียญ จากเมืองโบราณยะรัง พระพิมพ์ดินดิบสมัยศรีวิชัย จำนวน ๒๐ องค์ จานลายดอกไม้ของฮอลันดา เบ้าศิลา (แม่พิมพ์) สำหรับใช้หลอมหล่อโลหะ (ต่างหู) รูปต่างๆ หินบดยา หรือหินบดเครื่องเทศ เป็นต้น

ผลจากการบริจาคสิ่งของเหล่านี้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยนายทองจันทร์ พงศ์ลดาธรมย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์สมัยนั้น ได้มอบโล่เกียรติยศแก่นายอนันต์ วัฒนานิกกร เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ นอกจากนี้ท่านยังได้มอบโบราณวัตถุเกี่ยวกับศาสนาฮินดูไศวะนิกายและพุทธศาสนาแก่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัดสงขลา อาทิ ศิวลึงค์ โยนีไทรณะ กุญแจปูนปั้นประดับเจดีย์

ที่พบจากเมืองโบราณ และธรณีประตู่ (ศิลาแลง) และยังได้เป็นธูระจัดโบราณวัตถุเข้า
ติดตั้งในพิพิธภัณฑ์ วัดมัจฉินทวาปีวิหารอีกทั้งยังได้มอบโบราณวัตถุหลายชิ้นให้พิพิธภัณฑ์
วัดมัจฉินทวาปีวิหารหลายอย่าง

เกียรติคุณแห่งผลงานทำให้นายอนันต์ วัฒนานิกกร ได้รับรางวัลเกียรติยศ
มากมาย อาทิ โล่เกียรติยศจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พ.ศ.
๒๕๒๘ เกียรติบัตรจากจังหวัดปัตตานี สาขาวรรณกรรมใน พ.ศ. ๒๕๔๐ โล่เกียรติคุณ
สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ประจำปี ๒๕๔๑ และได้รับ
พระราชทานดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ประเภททั่วไป จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี ใน พ.ศ. ๒๕๒๘

เป็นโชคดีของจังหวัดปัตตานีที่มีบุคคลเช่นนายอนันต์ วัฒนานิกกร จึงทำให้
ข้อมูลทางโบราณคดีและคติชนวิทยาของ ๔ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เผยแพร่ให้
อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้า นับเป็นบุคคลที่สร้างคุณประโยชน์ที่ชาวจังหวัดปัตตานี
ควรจะได้ระลึกถึงตลอดไป